

IN MEMORIAM

ЈЕВТО МИЛОВИЋ

дописни члан ЦАНУ (10. XI 1908–14. I 1991)

Проф. Миловић рођен је у селу Подљут, у Бањанима – општина Никшић. Основну школу учио је у Велимљу, а гимназију у Никшићу, Призрену и Котору. На Београдском универзитету дипломирао је 1937. из германистике, југославенске књижевности, историје Југославије, латинског језика и римске књижевности. У Берлину је завршио и тамошњи Филозофски факултет, на којему је и докторирао из германистике, славистике и историје Русије.

Више година је радио као лектор српско-хрватског језика на Филозофском факултету у Берлину. Од 1945–1947. године радио је као професор, у Цетињској гимназији, а неко вријеме у Државном музеју на Цетињу, као архивиста. Од 1948–1950. године, по задатку Историјског института, провео је на научно-истраживачком раду у Државном архиву у Задру, гдје је проучавао историјску грађу о Његошу и Црној Гори уопште. Од 1951–1952. године био је начелник Архивског одјељења и Библиотеке Државног музеја на Цетињу. Од 1953. године Миловић је прикупљао податке о историји Црне Горе у богатим архивима и библиотекама у Бечу, а потом у Загребу и Београду.

За ванредног професора њемачког језика и књижевности Филозофског факултета у Задру изабран је 1956. а за редовног 1962. године, на којој дужности је остао до пензионисања. На Факултету је читаво вријеме био шеф Катедре за њемачки језик и књижевност. Неко вријеме (1957–1958) био је проденан а више година члан Савјета Хисторијског института у Задру.

Радио је проф. Миловић у Историјском институту Црне Горе, касније често долазио, увијек отворена срца и добрих намјера, широког пријатељског осмијеха и поздрава, очите спремности да посавјетује, подржи и помогне, па тако одавно постаде угледни сарадник ове институције.

Добро знан, познат и признат по научном дамару који га је носио проф. Миловић се уткао у стваралачке напоре, прегнућа и остварења Историјског института управо од његовог оснивања 1948. године. Он је

један од оних челника што су прегнућа и племените напоре уложили у црногорску историографију и за њен глас и углед дао незаобилазне резултате. Занешен прошлошћу нашом и ослушкивањем њених одјека, Миловић је умио да употријежи истраживачку страст, надахнуће и упорност да те врлине које су га красиле са истанчаном умјешношћу преточи у научне резултате који су немало обогатили наша сазнања. А посветио се ономе за што је оправдано мислио да је најбоље за период владике Петра I Петровића Његоша а надасве период владике Рада, по чему је постао и остао општепризнати угледни његошолог.

Још у својим студентским данима Миловић се чврсто научно везао за крут темељ свог научног опредељења, за изучавање Његоша громаде наше духовности. Трагао је он зато за сваком појединошћу Његошевог живовања и стваралаштва и прецизно саопштавао све што је упорним радом о њему проналазио дилем Европе.

Оплемењен интелектуалном вјером, научним надахнућем и храброшћу, Миловић скоро до последњег дана задржавао је у себи научни дар и прегнуће. Поодавно је професор Миловић у својој библиографији имао замашан број научних радова на српскохрватском, словеначком и њемачком језику а последњих година као спољни сарадник Историјског института у издању Института објавио је обимну грађу о Петру II (три књиге). Он и Институт имали су у плану да објаве и преосталу припремљену грађу о ова два знаменита владара и владике и историјско-географски атлас Црне Горе (који је посмртно изашао из штампе).

Није се Миловић бавио само историјском науком, већ је био сабјесједник многих књижевника, дуго је држао бриљантна предавања у средњој школи и на универзитету. Његови бројни ђаци и студенти његов лик и дјело држе у најепшој успомени као оплемењивача савремене педагогије, по мислима и препорукама које је на часовима изговарао и дјелом потврђивао а надасве по његовој познатој хуманости.

Миловић је добитник Тринаестојулске награде (1971), Његошеве медаље (1974) и више других одликовања и признања.

Радоман Јовановић